

Osa 6, Alkuperämaa

Oppaan tässä osassa opit:

- ▶ Mitä tarkoitetaan alkuperämaalla?
- ▶ Milloin ja miten alkuperämaa tulee ilmoittaa?

Mikä on alkuperämaa?

Alkuperämaaksi katsotaan maa, jossa elintarvike on tuotettu tai valmistettu.

Tuottamisella tarkoitetaan esimerkiksi kasvisten viljelyä tai karjan kasvatusta. Valmistuksella tarkoitetaan elintarvikkeen yhdistämistä muihin ainesosiin, kypsentämistä, säilömistä tai muuta vastaavaa käsittelyä.

Jos tuottamiseen on osallistunut useampi kuin yksi maa tai alue, alkuperämaaksi katsotaan se alue, jossa tuotteelle on suoritettu viimeisin merkittävä valmistustoimi.

Valmistuksena ei pidetä elintarvikkeen pakkaamista, lajittelua, puhdistusta, yksinkertaista kuivaamista tai muuta vähäistä käsittelyä, joka ei olennaisesti muuta elintarviketta.

Milloin alkuperämaa ilmoitetaan?

Elintarvikkeen alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan tai sen ilmoittaminen on lainsäädännöllä säädetty pakolliseksi.

Milloin alkuperämaan ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan?

Alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos tuotteen merkinnöistä, esimerkiksi toimijan nimestä, logosta, tavaramerkistä, kuvista tai symboleista voi muutoin saada harhaanjohtavan käsityksen tuotteen alkuperästä.

Esimerkiksi, jos tuote on valmistettu Ruotsissa, mutta pakkaukseen on merkitty suomalaisen elintarvikealan toimijan nimi ja osoite, on alkuperämaa ilmoitettava.

Alkuperämaan ilmoittaminen on pakollista seuraavista elintarvikkeista:

Elintarvike/ elintarvikeryhmä	Lainsäädäntöviite
Naudanliha (tuore, jäähdytetty ja jäädytetty)	(EY) N:o 1760/2000, (EY) N:o 275/2007 ja (EY) N:o 1825/2000
Sian, lampaan, vuohen ja siipikarjan liha (tuore, jäähdytetty ja jäädytetty)	(EU) N:o 1337/2013

Elintarvike/ elintarvikeryhmä	Lainsäädäntöviite
Tarjoilupaikoissa aterian ainesosana käytettävä tuore, jäähdytetty tai jäädytetty liha (nauta, sika, lammas, vuohi, siipikarja)	MMMa 154/2019 (voimassa 1.5.2019–30.4.2021)
Suomessa valmistetun ja pakatun tuotteen osalta <ul style="list-style-type: none"> • elintarvikkeen ainesosana käytetty liha • maito • maitotuotteet ja tiettyjen vastaavien valmisteiden ainesosana käytetty maito 	MMMa 218/2017 ja MMMa 685/2019
Kalastustuotteet	(EU) N:o 1379/2013
Kokonaiset tuoreet kasvikset (vihannekset, hedelmät ja marjat)	(EU) N:o 543/2011
Hunaja	MMMa 392/2015
Oliiviöljy	(EU) N:o 29/2012 (EU) N:o 1308/2013

Pakkaamattomat elintarvikkeet

Vähittäismyyntipaikassa tulee ilmoittaa pakkaamattoman elintarvikkeen alkuperämaa, jos sen ilmoittaminen on säädetty pakolliseksi tai sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan.

Tarjoilupaikassa tulee ilmoittaa aterian ainesosana käytetyn tuoreen, jäähdytetyn tai jäädytetyn lihan alkuperämaa kirjallisesti. Vaatimus koskee naudan-, sian-, lampaan-, vuohen- ja siipikarjanlihaa. Vaatimus ei koske tarjoilupaikkaan valmiina tulleita lihavalmisteita, kuten kypsiä lihapullia, eikä raakalihavalmisteita, kuten marinoituja broilerinfileitä.

Miten alkuperämaa ilmoitetaan?

Harhaanjohtavuuden estämiseksi suositellaan alkuperämerkinnän sijoittamista näkyvään paikkaan, esimerkiksi pakkauksen etusivulle.

Alkuperämerkinnäksi riittää alkuperämaan nimi tai yleisesti tunnettu maan nimen lyhennys tai alkuperäalue.

Poikkeuksena ovat tuoreet kokonaiset kasvikset (vihannekset, hedelmät ja marjat), joiden alkuperämaan ilmoittamiseen ei saa käyttää lyhennettä, vaan maan nimi on kirjoitettava kokonaan. Maan nimen lisäksi voi ilmoittaa tuotantoalueen tai paikannimen.

Alkuperämaan asemesta voidaan ilmoittaa tätä pienempi alkuperäalue, lähtöpaikka, maan osa tai osavaltio, jos sitä voidaan pitää yleisesti tunnettuna, esimerkiksi Ahvenanmaa, Skotlanti, Sisilia, Havaiji ja Kalifornia.

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 6.10.

Voit harjoitella oppimaasi tämän oppaan Osassa 11, Kertaustehtävät.

Yhteenveto

- ▶ Alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan tai jos sen ilmoittaminen on lainsäädännöllä säädetty pakolliseksi.